

ZPRÁVY Z KNIHOVNY NÁRODNÍHO MUZEA

Stěhování knihovny

Pracovníci Knihovny Národního muzea (KNM) jsou zvyklí stěhovat knihy. Ale nejsou zvyklí *se* stěhovat. Po druhé světové válce se z historické budovy NM stěhovalo jediné oddělení – časopisů, do Stromovky. V příštím roce Schulzovu budovu opustí všichni zaměstnanci KNM i se svými fondy. Lidí je 38, knih k 20 kilometrům. K tomu připočítáme katalogy, dokumentační materiál a část nábytku. Zvláště pro starší lidi je stěhování *se* z místa, v němž pracovně žili mnoho let, možná bolavější než změna bydliště. Toto stěhování tedy není jen přesun hmoty, ale také – pro mnohé – loučení s druhým domovem.

Přípravy na stěhování se knihovny začaly zřetelně dotýkat v roce 2008. Začalo plánování, kdo, co a kam půjde. V roce 2009 se složitá dislokační jednání uzavřela a nastalo plánování času, v jakém pořadí se oddělení KNM budou přemisťovat během následujícího roku. Současně probíhá příprava části fondů na transport – třídění, fixace do kartonů či desek (drobné tisky, rukopisy a staré tisky). A průběžně za těmito knihovnickými činnostmi pronikají do každodenní práce lidí nové a nové úkoly, které vycházejí z toho, že je nutné připravit také všechna místa, kam KNM přijde – provést stavební úpravy, zajistit regály, zabezpečovací a ochranné systémy, vymyslet organizaci pohybu a činností s ohledem na umístění pracoven a depozitářů, ale i dispozic samotných místností. Ponejvíc to znamená sedět nad plány budov, počítat a diskutovat s odborníky, kteří tyto projekty, výrobu či dodávky zařízení mají na starosti. V Národním muzeu je to o to složitější, že KNM sdílí osud stěhování s přírodovědci, historiky, úředníky a všemi provozními pracovníky. A to vyžaduje trpělivost, než se sladí různorodé potřeby, nároky a představy. Ředitelé musejí úzce spolupracovat s tzv. centrálním logistou, jehož úkolem v Muzeu je, aby přešel riziku nekoordinovaného průběhu stěhování. Naplno se jeho význam projeví v roce 2010, kdy se do pohybu dá kromě KNM i Historické muzeum (přírodovědečtí pracovníci jsou již většinou přestěhovaní do Horních Počernic), a to stále za plného provozu staré budovy pro veřejnost. Dlužno podotknout, že lidé z Přírodovědného muzea a Historického muzea mají situaci složitější, neboť musejí přestěhovat nejen depozitáře, ale i sbírky v expozicích.

Jaké jsou směry přesunů? První v pořadí proběhne velké stěhování v Terezíně. Zde probíhá generální rekonstrukce jedné části centrálního depozitáře a jakmile bude na konci

roku 2009 hotová, musíme přesunout velký objem fondů z jednoho traktu do druhého, aby se vystěhovaný prostor mohl také zrekonstruovat a byl prostor pro fondy z pražské budovy.

Druhý směr je ze staré budovy NM do nové budovy převzaté po Radiu Svobodná Evropa. To je komplikováno tím, že zdejší knihovní depozitář dosud obývá Parlamentní knihovna, která čeká na svou novou depozitární budovu v Hostivaři. Do nové budovy přejde většina oddělení a pracovníků KNM a také zde bude studovna sloužící současně i jako studovna pro Historické muzeum. Ze Žižkova přibude pracoviště našich restaurátorek, které by se tak po dlouhých letech obdivuhodné práce ve stísněných podmínkách měly dočkat patřičně vybaveného a prostorného působiště.

Třetí směr je klášter na Zbraslavi. KNM využila shody okolností. Národní galerie se zde rozhodla zrušit svou asijskou expozici. Příprava tohoto místa pro depozitární funkci je však mimořádně náročná. Majitelé jsou vstřícní, ale stavební příprava vyžaduje přesnost a opatrnost, protože jde o ochranu stavební památky. Proto je projekt rozmístění regálů, požárního a bezpečnostního zabezpečení ostře sledován hasiči i památkáři. V současnosti právě prochází jejich schvalováním. Pro nás to především znamená přízpůsobit zdejší uložení téměř 14 kilometrů knih možností zatížení jednotlivých místností. Je a bude to náročná práce, historický depozitář ve staré budově má svůj systém signatur, který se nesmí rozbít tím, že regály na Zbraslavi budou právě pro rozličné možnosti zatížení stropů uspořádány do různých výšek (od pouhých dvou do sedmi polic). Udržení orientace v novém uložení je klíčový problém naší základní knihovny. Ale jiná možnost než Zbraslav nebyla. Pro dočasné uložení na 6–7 let tak rozsáhlého fondu v náležitých parametrech a za slušných finančních podmínek se jiné řešení nenašlo.

V roce 2010 bude KNM podrobena velké zkoušce. Musí se přestěhovat a současně se snažit plnit své běžné povinnosti a programy. Nemáme v úmyslu omezit svou grantovou činnost, ani naše výstavy. Naše pracoviště navíc řídí přípravu poslední velké výstavy ve staré budově před jejím zavřením pro veřejnost – Staré pověsti české. Začne na podzim roku 2010. V té době už budeme vědět, jak úspěšní jsme byli zhruba v polovině stěhovací akce. A o tom bude informovat další zpráva v následujícím vydání tohoto sborníku.

Martin Sekera, ředitel KNM